

למנהלי דפים לפורים מרינת הררי
לשבוע שבין ה 4-10.3 י'-טו' אדר תשע"ב

מחנכים יקרים שלום רב!

השבוע אתיחס בדפים לחג הפורים שייחוג ברוב עם, פאר והדר ביום שלישי בבית הספר. מאחלת לכולם שהחג, שהפעם יהיה לכולם יחד, יהיה מהנה במיוחד ושמזג האוויר יתחשב ויתן לילדים להשוויץ בתחפושות נפלאות ומקוריות...

על מה כל השמחה הזאת לעזאזל???

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.."

על מה ולמה אותה שמחה???

לכאורה הכל פשוט, נגד היהודים נרקמה מזימת השמדה, אך התהפך הפור ובמקום שיהרגו כל היהודים, נהרגו אחרים במקומם.

אך האם זהו המסר האמיתי של המגילה???

התבוננות מפוקחת על מדרכי, אותו "יהודי כשר", שהחליף את שמו לשם של אל בבלי, ונתן את בתו המאומצת לאחשוורוש, על מנת שזה ישמור על "טהרתה ויהדותה", מגלה לנו, שכותב המגילה התכוון לאחת מהשתיים-

או לשים לצחוק את יהודי הגולה. את אלו המתחנפים למלכיהם, אך צועקים בראש חוצות את יהדותם, עד כדי הבאת אסון על העם, על מנת שיוכלו להצילו. (שהרי, אם מרדכי לא היה מתחיל עם הפרובוקציות שלו, שום פור לא היה נופל)

או לשים לצחוק וללעג את המלכות הבבלית. את המלך, המופיע בתוארו קרוב ל- 200 פעם במגילה, אך הסובל משתיינות מופרזת, ואינו יכול לשלוט בנשותיו ובאנשי חצרו.

איך שלא יהיה, המגילה הזו, המספרת לנו סיפור של אנשים, ללא הזכרת שם האל, שמה ללעג את כל הדמויות המשתתפות בה.

בראש ובראשונה נלעגים הם גיבורינו "היהודיים", הנקראים בשמות בבליים.

מרדכי, באופן פרדוקסלי מוכן להתערב בארמון, לשלוח את הדסה/אסתר להבשם בשמן המור ולהכנס למיטת המלך. הוא עצמו מוכן ללבוש את בגדי המלך ולרכב על סוס, אך לא לקיים את החוק הפשוט שהיה קיים בחצרות המלוכה הבבליים, לפיהם יש להשתחוות לשר בכיר ממך.

מגילת גלות זו, על אף הסוף המשמח שלה, מעלה שאלות קשות ביותר על העם היהודי בגולה.

נראה לי שהסופר, שהכניס דברים קשים על עמו בפי המן, כיוון אותנו בכוונת מכוון למסקנות קשות בקשר להתנהגות היהודים בגלות, כאשר אמר: "ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין העמים בכל מדינות מלכותך ודתיים שנות מכל-עם ואת דתי המלך אינם עשים ולמלך אין-שוה להניחם". אותם יהודים פורעי חוק לא הבינו את הרמז, ובמשך שנה שלמה - במקום לקום ועשות מעשה הם רק צמו וציפו לגאולה.

בסוף, כשגאולתם באה, כל שיכלה אסתר לבקש מאחשוורוש הוא עוד יום שבו יוכלו יהודי הממלכה לטבוח בעמים אחרים- אז הרגו עוד 300 איש.

סה"כ נטבחו, בשמחה רבה 75000 איש, אך היהודים הם "נקיי כפיים" ו"בביזה לא שלחו ידם". (כן, כן הכל כתוב במגילה, אני לא המצאתי כלום)

אכן שמחה רבה היתה ליהודים, והאמת היא שאם לא נתיחס לכל הסיפור כהגזמה הדרושה לשם סאטירה אירונית על הגלות המסואבת, הרי שאנו עלולים להסחף למסקנות הדומות לאלו שהסיק היהודי "הקדוש" ימח שמו וזכרו- גולדשטיין.

ותחשבו על זה....

משלוח מנות

מומלץ לקיים משלוח מנות בכיתה, הדבר נחמד ומאפשר לתלמידים לפנק את עצמם ואת חבריהם. את המשלוח ניתן לכוון (שכל ילד יקבל פתק עם שם של מישהו לו הוא צריך להכין) או שכל אחד יכין משלוח מנות וההגרלה בין המשלוחים תתקיים בכיתה, במסגרת משחק. בעת חלוקת משלוח המנות ניתן לבקש מכל אחד שיתן מחמאה לאדם לו הוא מעניק את המשלוח- תמיד כייף לקבל מחמאה ואחרי שמתרגלים גם מאוד כייף לתת.

"...על כן היהודים ... עושים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לראהו" (אסתר י' 19)

בעקבות הציווי לשתות- ניתן לספר מדרש נחמד זה:

"מספרים על נוח שלאחר שיצא מהתיבה בא לנטוע כרמים, שהם לפי האמונה ענפיו של עץ הדעת שעברו מדור לדור.

כשעסק בנטיעה בא אליו השטן וביקש להצטרף. כשנחפרה הגומה שחט השטן ליד הגומה כבשה ושפך את דמה לתוך הגומה. אחר שחט אריה ושפך את דמו לתוך הגומה. אחר שחט קוף שחטו ושפך את דמו לתוך הגומה. אחר שחט חזיר ושפך את דמו לתוך הגומה.

כך קורה לאדם השותה יין.
 כוס ראשונה - האדם רך ונעים ככבשה.
 כוס שניה- האדם חזק וגיבור כאריה.
 כוס שלישית- האדם מטושטש ומטופש כקוף.
 כוס רבעית- מתגולל באשפתות כחזיר."

(מתוך- תנחומא- נ"ח)

התחפושת והמסכה- מה מלפנים ומה מאחור

מסכה טובה מכסה טפחיים ומגלה טפח.

מסכה טובה יוצרת סקרנות אצל המסתכל- שבדרך כלל , לאחר עיון מעמיק, מגלה את זה שעומד מאחריה. אך עד שהאדם שמאחרי המסכה מתגלה, הוא נמצא בעולם קסום- הוא יודע מי הוא ואחרים מדמים לחשוב שהוא אחר.

חג פורים- חג של מסכות ותחפושות. הסיבה הרשמית- זהו חג של "ונהפוך הוא", הפוך התהפך ולכן מתחפשים והופכים ליום אחד לדמות אחרת.

נראה לי שעיון במגילת אסתר מגלה לנו מעט מנפלאותיהן וחסרונותיהן של המסכה והתחפושת. מרדכי היהודי, אותו יהודי ממשפחת שאול המלך, שגלה מארצו, לוקח לעצמו את שמו של האל מרדוך, למען יהיה לו הסוואה למוצאו ולעמו. להדסה, בת חסותו, הוא נותן את השם אסתר, על שמה של אשתר האלה- אשתו של האל מרדוך. וכך בחסות השמות החדשים נכנסים השניים לארמון. אסתר לתוך תוכו- עד מיטת המלך ומרדכי להצרו- שם הוא מסתובב, בודק ובוחר.

המסכה נראתה מושלמת- עד שמרדכי נצטווה, ככל אנשי החצר, להשתחוות להמן כאקט של הכרה במעמדו של השני.

אך מרדכי שכח את המסכה ששם ואת הנהגים המתחייבים ממנה, וסרב להשתחוות. טעות זו גרמה לכך שהמן המליץ לאחשוורוש להשמיד לא רק את מרדכי אלא את כל היהודים. מרדכי גילה את שמאחרי תחפושתו, אך אסתר, שעדין הסתתרה מאחרי המסכה- ניצלה אותה והצליחה, בערמומיות מרובה, לשנות את מצב הדברים ולהפוך את הפוך. אכן, כך מגלה לנו המגילה, לא מספיק לבחור בתחפושת ומסכה, צריך להזדהות עם הדמות שמאחריה על מנת שאפשר יהיה לנצלה.

ומי שאינו יודע להסתתר היטב מאחרי מסכות, עדיף שישתמש בהן רק בפורים- כי הבחירה להיות עם "מסכה שקופה", עלולה להביא במקרה הקל לזלזול החברה ובמקרה הרע- לאיום על אומה שלמה.

ושלא נדע מצרות-

